

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Вараксіна Наталія,
науковий співробітник,
Державна науково-педагогічна бібліотека
України імені В.О. Сухомлинського
м. Київ, Україна

Національно-патріотичне виховання дітей та молоді є системним процесом, спрямованим на формування у здобувачів освіти глибокого усвідомлення національної ідентичності, громадянської свідомості, почуття патріотизму та відповідальності за майбутнє країни. Цей процес реалізується через взаємодію державних інституцій, освітніх установ, громадських організацій та родини. Одним із ключових завдань є розвиток ціннісного ставлення особистості до українського народу, держави, її культурних традицій та історії [1]. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) традиційно приділяє значну увагу питанням національно-патріотичного виховання школярів. Ще до початку повномасштабної агресії рф, у 2016 р., було видано збірку «Українські педагоги про національно-патріотичне виховання» [2], де розміщено матеріали, в яких стисло викладено наукові повідомлення учасників Всеукраїнського науково-практичного семінару «Українські педагоги про національно-патріотичне виховання», що відбувся у ДНПБ. У 2019 р. світ побачив науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Національно-патріотичне виховання в Україні» [2]. Покажчик містить комплексний огляд документів, присвячених проблематиці національно-патріотичного виховання в освітньому середовищі України. У виданні подано нормативно-правову базу, що регулює цей напрям виховної діяльності, а також матеріали, які висвітлюють наукові дослідження у сфері формування патріотичної свідомості молоді. Окрему увагу приділено педагогічним напрацюванням щодо виховання громадянської позиції в різних освітніх закладах, а також аналізу внеску видатних українських діячів у розвиток цієї сфери. У покажчику вміщено інформацію про благодійну та волонтерську діяльність, реалізацію національно-патріотичного виховання в закладах

позашкільної освіти та громадських організаціях, а також розглянуто аспекти військово-патріотичного виховання молоді. У продовження традицій на порталі ДНПБ у віртуальному читальному залі освітянина створено рубрику «Інформаційне забезпечення національно-патріотичного виховання», в якій розміщено наказ МОН № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» та Концепцію національно-патріотичного виховання в системі освіти України. У цій рубриці читачі можуть ознайомитися з бібліографічним оглядом «Інформаційне забезпечення національно-патріотичного виховання» (упорядник О. Лучанінова) [4].

Бібліографічний огляд присвячено аналізу психолого-педагогічних аспектів національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді, а також особливостям його інформаційного забезпечення. Матеріал може бути корисним для науковців, педагогічних працівників закладів освіти всіх рівнів акредитації, докторантів, аспірантів, бібліотечних фахівців, здобувачів освіти та всіх зацікавлених у проблематиці патріотичного виховання в контексті сучасних освітніх процесів. Огляд підготовлено в межах виконання завдань прикладного наукового дослідження «Інформаційно-аналітичний супровід психологічної науки у воєнний і повоєнний періоди України».

Висновки: національно-патріотичне виховання є важливим чинником формування громадянської відповідальності та активної життєвої позиції молоді; освітні установи відіграють ключову роль у формуванні національної самосвідомості, інтегруючи виховні заходи в навчальний процес; важливим є залучення молоді до волонтерської та громадської діяльності, що сприяє практичному застосуванню набутих цінностей; інформаційно-ресурсне забезпечення, зокрема наукові та методичні видання, є необхідним елементом підвищення ефективності виховного процесу; співпраця державних органів, освітніх закладів і громадськості забезпечує комплексний підхід до реалізації національно-патріотичного виховання.

Список використаних джерел

1. Інформаційне забезпечення національно-патріотичного виховання: психолого-педагогічний аспект: бібліогр. огляд (ч. 1) / упоряд.: О. П. Лучанінова. *Віртуальний читальний зал освітянина ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*. Інформаційне забезпечення національно-патріотичного виховання (онлайн-проект). Київ, 2024. 30 с. URL: https://dnpb.gov.ua/my/ER4_NPEdu_vniaso_2024.pdf (дата звернення: 27.02.2025).
2. Національно-патріотичне виховання в Україні: наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; упоряд.: Страйгородська Л. І., Пономаренко Л. О., Тарнавська С. В. та ін.; наук. ред. Березівська Л. Д. Київ, 2019. 368 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/716643/1/Національно-патріотичне%20виховання_покажчик.pdf (дата звернення: 27.02.2025).
3. Українські педагоги про національно-патріотичне виховання: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. семінару / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Зозуля С. М., Філімонова Т. В. Київ, 2016. 60 с. URL: <https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/08/ЗБІРНИК-ОСТАТОЧНИЙ.pdf> (дата звернення: 27.02.2025).
4. Усе про патріотичне виховання школярів. *Освіта.UA*: [Офіц. сайт]. URL: <https://osvita.ua/school/topics/48280/> (дата звернення: 27.02.2025).

КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВУ СФЕРУ ДОШКІЛЬНИКІВ

Вахняк Надія

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної та початкової освіти,
Запорізький національний університет,

Лазоренко Єлизавета
здобувачка вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Запорізький національний університет,
м.Запоріжжя, Україна

В умовах воєнного часу, коли дитяча психіка особливо вразлива до стресових чинників, проблема збереження психічного здоров'я та емоційного благополуччя дітей дошкільного віку набуває особливої актуальності. Психоемоційні напруження, спричинені небезпекою, нестабільністю, втратою звичного середовища та почуттям тривоги, негативно впливають на емоційно-вольову сферу дитини, що, ускладнює її адаптацію до умов повсякденного життя та взаємодію з оточенням.

У цей складний період педагогічна спільнота стикається з необхідністю пошуку ефективних методів психолого-педагогічного впливу, які б дали можливість підтримати дитину, допомогти їй осмислити власні переживання, відновити внутрішній ресурс і почуття безпеки. Одним із таких інструментів є